

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Lausunto

09.05.2016

Vastine

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki työntekijöiden lähettämisestä. Samalla kumottaisiin lähetetyistä työntekijöistä vuonna 1999 annettu laki. Esitysehdotuksen tarkoituksena on toteuttaa kansallisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/67/EU palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY täytäntöönpanosta sekä hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus) muuttamisesta (*täytäntöönpanodirektiivi*). Tässä lausunnossa otetaan kantaa professori Ulla Liukkusen valiokunnalle toimittamaan lausuntoon.

Soveltamisala ja eräitä muita korjaustarpeita

Hallituksen esityksen tarkoituksena on säilyttää uuden lain henkilöllinen soveltamisala lähetettyjen työntekijöiden osalta samana kuin se on voimassa olevassa lähetettyjä työntekijöitä koskevassa laissa. Lausunnossa on esitetty, että sana ”merkittävää” tulisi poistaa lakiehdotuksen 2 §:n 1 kohdasta. Lisäksi lausunnossa esitetään, että lakiehdotuksen 2 §:n 3 kohdan sanamuodosta tulisi yksiselitteisesti käydä ilmi, että se koskee yritysryhmän sisällä tapahtuvia työntekijöiden lähettämiä, joten ”yrityksen sisäiset siirrot” tulisi korvata ilmaisulla ”yritysryhmän sisäiset siirrot”.

Lakiehdotuksen 2 §:n 1 kohdassa määritellään lähetetty työntekijä. Sijoittautumisvaltiossa harjoitettu toiminnan merkittävyys on osa täytäntöönpanodirektiivin mukaista aidon lähettämisen tunnistamiseen liittyvää arviointia, eikä ehdoton edellytys sille, että työntekijä on lähetetty työntekijä. Näin ollen lausunnossa esitetyillä perusteilla lakiesitystä tulisi muuttaa siten, että ”merkittävää” tulisi poistaa lakiehdotuksen 2 §:n 1 kohdasta.

Lakiehdotuksen 2 §:n 3 kohdassa määritellään yrityksen sisäinen siirto. Lainsäädännön selkeyden parantamiseksi, on perusteltua muuttaa määritelmää lausunnossa esitetyn mukaisesti siten, että laissa määriteltäisiin ja käytettäisiin termiä yritysryhmän sisäiset siirrot.

Lausunnossa on tuotu esille 1 §:n 1 momentissa oleva kirjoitusvirhe sekä ehdotetun lain 13 §:n otsikon puutteellisuus. Lakiesitystä tulisi korjata tältä osin lausunnossa esitetyn mukaisesti.

Sovellettavat työehdot

Lausunnossa on kiinnitetty huomiota siihen, että lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentin sovellettaviksi esitettyjen säädösten ja säännösten luettelosta puuttuu työsopimuslain 2 luvun 3 §:n 2 momentti, joka koskee raskaana olevien työturvallisuutta. Lakiesitystä tulisiikin korjata tältä osin jäljempänä esitetyn mukaisesti.

Vastuunjako rakennusalan töissä

Lausunnossa esitetään, että ehdotettua 15 §:ää tehostaisi aikamääre, jonka mukaisesti rakennuttajan ja pääurakoitsijan tulisi toimittaa selvityspyyntö ja saamansa selvitys työntekijälle tai työntekijän pyynnön saatuaan työsuojeluviranomaiselle. Lisäksi 35 §:n mukaisen laiminlyöntimaksun tulisi koskea myös selvityspyyntöä ja selvityksen toimittamatta jättämistä työntekijälle. Näiden puutteiden vuoksi lausunnossa katsotaan, että lakiehdotuksen 15 §:n sääntelyä ei voida täytäntöönpanodirektiivin 12 artiklan kannalta arvioituna pitää riittävänä. Lakiesitystä tulisiikin muuttaa tältä osin jäljempänä esitetyn mukaisesti.

Laiminlyöntimaksu

Lausunnossa esitetään, että laiminlyöntimaksun tulisi koskea lakiehdotuksen 11 §:ssä tarkoitetun sosiaaliturvan määräytymistä koskevan selvityksen antamisen laiminlyömistä. Kuten lausunnossa tuodaan esille, kyseinen säännös on osa tilaajavastuusääntelyä ja sen tarkoituksena on varmistaa, että tilaaja saa tarvittavat selvitykset ja voi täyttää velvoitteensa.

Hallituksen esitystä valmisteltaessa työryhmässä oli esillä vaihtoehto, jossa myös kyseisen säännöksen rikkomisen vuoksi laiminlyöntimaksu voitaisiin määrätä. Laiminlyöntimaksun määrittämisestä kuitenkin luovuttiin, koska säännöksen valvonta ja velvoitteen täyttämisen toteennäyttäminen nähtiin ongelmalliseksi. Tästä huolimatta velvoitteen kirjaamista lakiin pidettiin edelleen tärkeänä, koska tilaaja voisi näin esittää ulkomaiselle työnantajalle nimenomaisen säännöksen, jonka nojalla sosiaaliturvan määräytymistä koskeva selvitys pitää tilaajalle toimittaa.

Lausunnossa on esitetty harkittavaksi laiminlyöntimaksun enimmäismäärän korottamista. Tässä yhteydessä viitataan tilaajavastuulain selvitysvelvollisuutta koskevan laiminlyönnin enimmäismäärään, joka on 20 000 euroa. Tältä osin on todettava, että kuten lausunnossakin tuodaan esille, tilaajavastuulakiin liittyy samantyyppisiä velvoitteita kuin esitettävää työntekijöiden lähettämistä koskevaan lakiin. Näin ollen vastaavan laiminlyöntimaksun enimmäismäärän käyttäminen voisi myös olla perusteltua, vaikka työryhmävalmistelun aikana päädyttiin alempaan 10 000 euron enimmäismäärään.

Seuraamusten rajat ylittävä täytäntöönpano

Lausunnossa esitetään, että lakiehdotuksen 29 §:n 2 momentin sanamuotoa on tarpeen korjata, koska esitetyssä muodossaan se ei vastaa ehdottomuusperiaatteesta vakiintunutta sääntelytapaa. Lakiesitystä tulisiikin korjata tältä osin lausunnossa esitetyn mukaisesti.

Edellä esitetyn perusteella työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että lakiesityksen 1 §:n 1 momenttia, 2 §:n 1 ja 3 kohtaa, 3 §:n 3 momenttia, 5 §:n 1 momenttia, 7 §:n 2 momenttia, 13 §:n otsikko, 15 §:n 2 momenttia, 29 §:n 2 momenttia ja 35 §:n 3 momenttia tulisi muuttaa seuraavasti:

1 luku Yleiset säännökset

1 § Sovelтамисala

Tätä lakia sovelletaan työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetun työsopimuksen perusteella tehtävään työhön, jota muusta valtiosta lähetetty työntekijä tekee Suomessa työnantajan valtioiden rajat ylittävää palveluntarjontaa koskevan sopimuksen perusteella alihankintana, **yrittäjäryhmän** sisäisenä siirtona tai vuokratyössä rajoitetun ajan.

2 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) lähetetyllä työntekijällä työntekijää, joka työskentelee tavallisesti muussa valtiossa kuin Suomessa ja jonka toiseen valtioon sijoittautunut ja kyseisessä valtiossa (**poist.**) toimintaa harjoittava, työnantajana toimiva yritys työsuhteen kestäessä lähettää rajoitetuksi ajaksi tilapäiseen työhön Suomeen tarjotessaan valtioiden rajat ylittäviä palveluja alihankintana, **yrittäjäryhmän** sisäisenä siirtona tai vuokratyönä;

3) **yrittäjäryhmän** sisäisellä siirrolla työntekijän lähettämistä työhön samaan yrittäjäryhmään kuuluvaan toisessa valtiossa sijaitsevaan toimipaikkaan tai yritykseen;

2 luku Työsuhteeseen sovellettavat vähimmäisehdot

3 § Työsopimukseen sovellettava laki

Lähetetyn työntekijän Suomessa tekemään työhön sovelletaan kuitenkin aina työsopimuslain 1 luvun 9 §:ää, 2 luvun 2 §:n 1 ja 2 momenttia **ja 3 §:n 2 momenttia** sekä 13 luvun 1 ja 2 §:ää, naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986), jäljempänä tasa-arvolaki, 6, 7, 8, 8 a, 8 d, 9 ja 9 a §:ää, yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 7 §:n 1 momenttia sekä 8—10, 12—16 ja 28 §:ää, työturvallisuuslakia (738/2002), työterveyshuoltolakia (1383/2001) ja nuorista työntekijöistä annettua lakia (998/1993).

5 §**Vähimmäispalkka**

Lähetetyn työntekijän vähimmäispalkka määräytyy alihankinnassa ja **yrityssryhmän** sisäisessä siirrossa työsopimuslain 2 luvun 7 §:ssä tarkoitetun yleissitovan työehtosopimuksen mukaan. Jos lähetetyn työntekijän työtä koskevaa yleissitovaa työehtosopimusta ei kuitenkaan ole, lähetetylle työntekijälle on maksettava vähintään tavanomainen ja kohtuullinen palkka, jos työnantajan ja työntekijän sopima työstä maksettava vastike alittaa sen olennaisesti.

3 luku**Lähtävän yrityksen velvollisuudet****7 §****Ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä**

Ilmoitusta työntekijöiden lähettämisestä ei edellytetä, jos yritys lähettää työntekijöitä Suomeen **yrityssryhmän** sisäisellä siirrolla enintään viideksi työpäiväksi. Laskettaessa työntekijöiden lähettämisen kestoa otetaan huomioon kyseinen lähettämisyksikkö sekä sen päättymistä edeltävän neljän kuukauden ajalta kaikki muut jaksot, jolloin saman **yrityssryhmän** sisäisesti siirtämä työntekijä on tehnyt Suomessa työtä. Rakennusalan työssä ilmoitus on kuitenkin aina työn tekemisen edellytys.

4 luku**Tilaaajan velvollisuudet****13 §**

Velvollisuus huolehtia ilmoituksen tekemisestä ja edustajan tavoitettavuudesta

15 §

Rakennuttajan ja pääurakoitsijan vastuu rakennusalan työssä

Rakennuttajan tai pääurakoitsijan on **välittömästi** toimitettava selvityspyyntö ja lähettävältä yritykseltä saatu selvitys työntekijälle. Selvityspyyntö ja selvitys on **välittömästi** työntekijän pyynnöstä toimitettava työsuojeluviranomaiselle. Rakennuttajan tai pääurakoitsijan on säilytettävä selvityspyyntö ja selvitys kaksi vuotta työnteon päättymisestä.

29 §

Perintää koskevat kieltäytymisperusteet

Oikeusrekisterikeskuksen on aina kieltäydyttävä taloudellisen hallinnollisen seuraamisen tai sakon perinnästä, jos kyseisen seuraamisen tai sakon perintä on **selvästi** vastoin Suomen oikeusjärjestyksen peruseriaatteita.

35 §
Laiminlyöntimaksu

Rakennusalan työssä rakennuttaja tai pääurakoitsija on velvollinen maksamaan laiminlyöntimaksua, jos rakennuttaja tai pääurakoitsija ei lähetetyn työntekijän ilmoituksen saatuaan ole pyytänyt selvitystä lähettävältä yritykseltä tai **antanut saamaansa selvitystä lähetetyille työntekijälle tai** lähetetyn työntekijän pyynnöstä huolimatta ei ole toimittanut saamaansa selvitystä työsuojeluviranomaiselle 15 §:ssä edellytetyllä tavalla.

Kunnioittavasti

Jan Hjelt
Hallitusneuvos